

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Ogerski Judi zaradi ubojstva pred krvavo sodnijo.

Uže leta dni dela veliko hrupa ne samo na Ogerskem, ampak tudi drugod zanimiva pravda, ki teče zoper več Judov ogerskih, katerim se očita, da so zaklali krščansko deklico in jeno kri porabili v verske svoje namene. Sedaj je preiskava dokončana in tožno pismo objavljeno. Iz njega povzamemo sledeče:

Sredi dežele Ogerske na severo-zapadni strani Debreczina blizu reke Tise je trg ali mestice, zvano Tisza-Eslar. Ondi stanuje zraven kristijanov tudi mnogo na pol ponemčenih Judov, ter imajo tam svojo shodnico ali sinagogo. Lani 1. aprila, tedaj 3 dni pred judovskim velikonočnim praznikom, pošlje krščanska žena Andreja Hurija svojo 14letno pa precej doraščeno deklico, Estero po imenu, hčerko vdove Solymosijeve, v bližnjo vas k židovskemu trgovcu po rudečo in modro barvo, da bi v veži napravila lep pojas za veliko noč. Deklica odide ob 1/2 11. uri, govori pojdoč s svojo sestro Sofijo, dekle pri nekem Judu Rosenbergu, kupi ob 11. uri pri trgovci v vasi naročenih barv, hiti domov, govori zopet s sestro še pred 12 uro, odide pa domov vendar ne pride.

Gospodinja išče deklico, prestrašena mati hčerko celi dan, celi teden, celi mesec, vse zastonj. Deklice ni nikder; Judi pa žene tolažijo rekoč: bode se uže najšla. Ob enem pa se raznese glas, da so baje Judi v sinagogi deklico zaklali. Sodnijska preiskava se začne 13. maja 1882. Več Judov je zaprtih; vsi tajijo. Samo jeden ne. Zove se Moric Scharf. Pravi, da so po jutranji službi božji 1. apr. 1882 vsi Judje odšli domov in je hotel on vrata zapreti. Toda 4 Judi mu rečejo, naj še dveri odprte pusti, da zamorejo dalje moliti. Moric jih pusti in gre domov. Med tem pa oča Jožef Scharf skoz okno ugleda deklico Estero in mu jo ukaže pozvati. Pozvana deklica pride v hišo, vzame svetilnike z mize, kakor jej je bilo ukazano, in

postavi na omaro, potem pa jo pošlje stari Scharf v sinagogo.

Čez nekaj časa sliši mladi Scharf (Moric) kričanje in 3kratno klicanje na pomoč. Naglo hiti k sinagogi pa najde vrata zaklenjena. Poluka skoz ključensko luknjo in vidi, kako sta Juda Abraham Buksbaum in Leopold Braun ubogo deklico do srajce slečeno k tlam tiščala in Jud Salomon Schwarz jej pa je z nožem vrat prerezal. Judje Buksbaum, Braun in Herman Wollner vzdignejo deklico in Jud Salomon Schwarz podrži rudečo skledo pod vrat, da kri v njo polovi. Na to hiti Moric v očetovo hišo in pove, kar je videl, a tukaj se mu strogo ukaže molčati. Vrhu tega ste še dve ženi krščanski popričale, da ste rečenega dne ob 12 uri čule v sinagogi jokanje in kričanje.

Strahovito tožbo podpira pa še prizadevanje večih Judov sodnijsko preiskavo zmotiti. Jud Amsel Vogel je namreč za 500 fl. najel brodarja Smiloviča, ta pa flosarja Davida Herka, da sta ženskega mrliča po Tisi spravila blizu pobežja v Tisza-Eslarji, ga ondi v grmovji pustila in razglasila, da je Estera mrtva bila od vode Tise izvržena, bržčas se je vtopila.

Mrliču je s pomočjo neke babure oblekel David Herk pravo obleko Esterino in mu še na levico privezal robec z barvami in pokopal blizu vode.

Sodnijska komisija da mrliča izkopati in mati je takoj spoznala obleko svoje hčeri, da bi pa mrtvo žensko telo bilo njene hčeri, tega ni mogla priznati. Smilovič in Herk sta pa obstala, da sta bila podmitana.

Vsled tega so 4 Judi toženi, da so krščansko deklico Estero zaklali, 5 Judov, da so pri umoru pomagali, 1 Jud in 4 kristijani pa, da so sodnijsko preiskavo z ženskim mrličem hoteli zmotiti.

Pravda vzbuja veliko pozornost! Liberalni listi zvičinoma v judovskih rokah celo reč ali izgovarjajo ali popolnem zamolčijo.

Desterniški.

Šolska postava prenarejena.

Celih 14 dnij so se nemški liberalci, očetje novejši šolske postavi, branili na vso moč v državnem zboru zoper potrebne olajšave šolskih bremen kmetškemu ljudstvu v korist. Dali so se podpirati od svojih številnih novin in od vseh svojih prijateljev po mestih, trgih in gradih po časih jako bedastih prošnjah, naj vse ostane, kakor je sedaj.

Nekateri so šli celo kmetških županov drzno lovit. Toda pri nas so vlovili Okorna v Škofji vasi, Vervego in Pirešicah, Peera v Teharji Maleta v celjski okolici in nam nepoznanega župana v Obrežji zunaj Ptuja; tudi nek srboritasti baron je beračil pri št. Paulu podpisov.

V državnem zboru samem pa so liberalni poslanci na vse kriplje delali na to, da bi pretrgali zvezo nemških konservativcev, ki so najboljše tirjali šolskih olajšav, s slovenskimi, českimi, poljskimi in dalmatinskimi poslanci.

Pri tej priliki so se pokazali liberalci kot pravi sovražniki kmetov. Tako je liberalce Eksner bruhal, da so kmeti še vedo negodni, katerim je treba jerobov (se vé nemško-liberalnih) in mora se z njimi ravnati, kakor s šolskimi paglavci.

No, to si naj kmetje zapomnijo, posebno, kedar jim bode zopet celjski Glantschnigg v svojem „Prijatlu“ nemške liberalce hvalisal in v zvezde koval. Nemškemu liberalcu je uže nemški kmet šolski paglavec in strahonja jereba potreben, kamoli še slovenski!

Nemški liberalni poslanci so lovili in v svoje mreže vabili zlasti česke in poljske liberalce pa le enega so zvalili, českega poslanca Tilšerja, katerega pa sedaj vse graja, zakaj je tako svojeglaven, da se je od svojih tovaršev ločil, nemškemu liberalcu v koš hopnil in zoper nemške konservativce glasoval, čeravno se imajo Čehi ravno tem zahvaliti, da imajo česko vseučilišče in da so dobili malo odduška.

To je slepa politika. Sicer pa še ta česki svojeglavnež ni mogel zadostno pomagati nemškemu liberalcu, ker so drugi poslanci zvesti ostali dosedanjej politiki.

Nekateri konservativnih poslancev so kaj izvrstno povdarjali in dokazivali, kako potrebno da je šole na kmetih drugače urediti, kakor so v mestih, zlasti pa bremena in stroške ljudem zmanjšati. Zavoljo sletnega celodnevnega šolanja vsaj na papirji so okrajni glavarji tirjali od občin povečanje starih in zidanje novih šolskih poslopij. Cesarja so vsled tega hodili ljudje vedno prosit za podporo. Vkljub temu je kmete še neizmerno plačevanje doletavalo. Mala gornje-avstrijska dežela je samo do sedaj imela 3—3 milijone goldinarjev novega plačila, spodnje-avstrijska 8 milijonov, moravska 6, Čes-

ka 12 milijonov; koliko pa Štajerska, to pisatelju še ni znano.

Toliko denarjev so vboge srenje kmetске žrtvovali v slabih letinah od l. 1870 do denešnjega dne! Toda konca bi še ne bilo, ko bi liberalci zmagali.

Pri nas na primer stavijo novo šolo ravno sedaj v Vozenicah za 6000 fl., v Zdolah za 4900 fl., pogorela vas Stonjska bi morala šolo zidati za 5000 fl., če se ne motimo Slovenska tudi in pri sv. Ani v Slov. goricah uže več časa ljudi napeljavajo, naj se zraven šole pri farnej cerkvi še nekje druga prizida itd. Temu hoteli so zlasti nemški konservativci v okom priti. No, in posrečilo se jim je. V soboto 29. aprila t. l. bila je sprejeta postava, ki prenareja šolsko postavo od leta 1869 in podaja zlasti kmetškim ljudem veliko jako opravičenih olajšav. Učiteljem se pa ne spremeni čisto nič v dohodkih itd. Le toliko zahteva nova postava, da se morajo učitelji tudi zunaj šole pošteno in vzgledno obnašati. Pridnim učiteljem to gotovo ni na kvar, stariši pa dobijo več zaupanja do šole. Sicer pa še govorimo o tej važnej reči podrobneje. Omenimo le, da tudi Judom zapira ta postava nekoliko poti v krščanske šole.

Za novo postavo je glasovalo 170 poslancev, med njimi tudi vsi slovenski, posebno g. baron Goedel, M. Herman in dr. Vošnjak; nasproti pa je bilo 167 poslancev liberalcev, med njimi mariborski Schmiderer, celjski Foregger, hrastovski Pauer, wildhauški Karneri, borlski Wurmbrand in pragwaldski Hakelberg. Toti liberalni nasprotniki kmetov so propali.

Konservativne zmage veselijo se posebno nemški kmetje in pošiljajo zahvalnice državnemu zboru. Liberalci se pa se vé kislodržijo in jezijo. Tolažijo sami sebe in odpošiljajo zahvalnice najhujšim liberalnim kričačem med poslanci.

Tudi ljudske shode sklicujejo v mestih in snujejo ondi zahvalnice. S tem hočejo nekako ministra Taaffeja plašiti, da nebi nove postave cesarju v podpis predložil, češar se pa nikakor bati ni. Nova postava obvelja vsakako celó v kratkem in bode dobro uplivala na šolstvo, kateremu vsak pametnjak želi vse dobro in blago za otroke, učitelje in starše!

Desterniški.

Gospodarske stvari.

Kako po najnovejših skušnjah treba špargelj zasajati.

Zemlja, na kateri se hoče špargelj pridelovati, mora biti prosta ne preveč v zatišji od poslopij ali drevja. Biti mora najmanj 60 centimetrov globoko rodovitne prsti in poprej

se ne sme že špargelj na tem pristoru pridelovan biti.

Vsaksebnost rastlinic med seboj mora iznašati po 60 centimetrov v štirjaščini in pri polaganju se morajo predolge koreninice nekaj nazaj porezati.

Jame, v ktere se rastline posajajo, se naredé po 45 centimetrov globoko in ravno tako široko. V njih sredi se naredi kopičasti griček iz prsti, na katero se potem rastlina tako posadi, da so njene korenine na vse strani lepo razprostrte in da pridejo 15 centimetrov globoko v zemljo.

Vrh njih se pušča še mala plitva luknja, ki jo gre še le po 4—6 tednih s prstjo popolnoma zasuti, ko so mladike že blizo 60 centimetrov visoke porastle.

Če se sadike že jeseni polagajo, smejo se luknjice brž po posaditvi popolnoma s prstjo zasuti. Gnoj se pri posajanju špargeljna ne sme vpotrebljevati, ker korenine prerade gnjile postanejo.

Leto pozneje, ko se je špargelj posadil, se mu more z raznovrstno trohnobo gnojiti. Zima je za to najbolj pripraven čas.

Brž ko v prvem letu mladike špargeljnome meter visoko porastejo, morajo se na zemljo pripogniti in s kavkeljči k nji pritrditi.

Tako dorastejo poslednji pogonjki za prst debeli, kar celo rastlino močno okrepi. Gnojiti se mu mora vsako leto. Kdor je triletne sadike za posaditev porabil, ta sme že drugo leto po posaditvi najmočnejše mladike za kuhinjo porazavati.

Rano spomladi, predno špargelj še poganjati začne, se mora greda z motiko okopati in prerahljati, treba je le vse pazljivosti, da se mu korenine ne poškodujejo.

Izpita zemlja

II. Kdor si na svojem gospodarstvu mlečne krave redi, ta si jih bode z večim pridom v hlevu redil, kakor pa, če jih bode na pašo gonil. Krave v hlevu držane ne le več in boljšega mleka dajejo, ampak tudi gnoja ne raztrešajo, ki se tako na kupu nabira in potem v porodovitenje na polje in travnike razvozi.

V nekterih slučajih in v vgodnih razmerah se daje zemljišče z podoranjem zelenih poljskih sadežev vzboljšati.

Kjer je to mogoče in se da izpeljati, tam se mora gledati na to, da je tlo vedno z zeleno rastlinsko odejo pokrito. Zato se mora, brž ko je prva zelena odeja podorana, s posetvijo za porast nove skrbeti.

Za zeleno pognojitev so posebno take rastline sposobne, ktere imajo obilno in močnega listovja in kterih seme ni posebno drago.

Povrnitev fosfatov in kalija ni ravno tako lahka stvar. 100 kilo navadnega hlevnega

gnoja ima 0.32 kilo kalija v sebi in ravno toliko fosforove kisline. 100 kilo peruanskega guana ali tičjeka ima 2.3 kilo kalija in 13 kil. fosforove kisline, 100 kilo izluženega lesnega pepela 2.5 kilo kalija in 6 kilo fosforove kisline; 100 kilo koščene moke pa 16.2 kilo fosforove kisline.

Ko bi se kosti lahko razkrojile tako, da bi brž in neposredno kot rastlinska hrana služiti mogle, bile bi jedno najboljših in najcenejših gnojil, s kterimi bi se mogla zemlja s fosfati zopet obogatiti. Ker so pa kosti trde in kamenite, se morajo poprej na kemičnem potu tako spremeniti, da njihove redivne snovi rastlinam brž v hrano služiti morejo.

Če se kosti žgejo, jih je prav lahko razdrobiti in prhke napraviti. Da si pa po tem potu mnogo veliko vrednih tvarin v zgubo gre, vendar pa ima koščeni pepel obilo fosforkislega apna v sebi, okoli 80 odstotkov in sicer v taki podobi, v kateri ga morajo rastline lahko v se vzeti.

Dobro podučen in umen kmetovalec se bode vedno prizadeval vse odpadke v gospodarstvu, ki imajo fosfate, gnjilec ali kali v sebi, svoji zemlji zopet povrniti.

Pepel, zlasti lesni pepel, bi se moral skrbno nabirati in se po onih prostorih raztrošati, ki so posebno kalija potrebne.

Umni kmetovalec mora vedno gledati, da si potrebnih gnjil priskrbi v lastnem gospodarstvu in le izjemama si jih bode od indot nakupoval v na pomoč.

Pri takem nakupovanju bode pa pred vsem na to moral porajtati, da si takih gnojivnih snovi spravi, kterih njegovi zemlji najbolj manjka. Le tak gnoj, ki mu bode snovi, ktere mu manjkajo, povrnil, bode za njega gnoj dobrega kupa. Kterikoli drugi bi ne bil samo drag, ampak denar zanj izdani naravnost zavržen.

Kolikor se kmetovalec s stanjem svoje zemlje bolje soznani, kolikor bolj ve, kaj razni poljski sadeži vsak za se zahteva in kolikor se bolj prizadeva 'pozvedeti, kteri gnoj je za razne poljske pridelke najtečnejši in izdatnejši, toliko lepših in boljših pridelkov se bode imel veseliti in toliko bolje bode tudi znal vso svojo zemljo pri taki moči obdržati, kakoršna je za vspešne pridelke najbolj priležna.

Lahko je gospodarstvo v dobrem stanu prevzeti pa v kratkem pokvariti in na nič spraviti. Taki vspehi so slabo spričevalo za kmetovalca. Na nič spravljeno gospodarstvo pa zopet na noge spraviti, to stoji pa veliko potroškov.

Tisti, ki nam zna nič spravljeno gospodarstvo vzboljšati in hasnovito napraviti je velik dobrotnik in zasluži nas vseh iskreno spoštovanje.

Sejmi 6. maja Ottersbach 7. maja sv. Lovrenc v puščavi, Središče, Brežice, Reichenburg, 8. maja Na polji.

Dopisi.

Iz Vitanj. (Naš župan) se je v Celjski „nahtvahterci“ tako opiral in opravičeval, da so naši pugarji „plavi“ postali, sam pa bel, kakor sneg, in moder, kakor kralj Salomon. Škoda je samo, da ta „nahtvahterca“ tukaj ne čuva, kajti tedaj bi se gotovo po noči šipe ne pobijale. Pod poprejšnjimi župani se vsaj to ni godilo. Toda poslušajte, kako se naš ubogi župan opravičuje. On pravi, da se je od nekdanj vedno „Pučnik“ in ne „Putschnik“ pisal, in meni, da smo mu mislili s tem brezznačajnost očitati. Toda vprašali bi ga, kdo je ovi „Putschnigg“ iz Vitanj, o kojem je „Graška tetka“ in Celjska „nahtvahterica“ itd, že marsikaj poročala? Ali ste si te ovo ime izmislile? Dalje pravi, da smo mu mislili s tem tudi očitati, da je svoje mišljenje spremenil. Je morda pravo zadel; kajti kolikor je nam znano, je bil nekdanj strasten in zagrižen sovražnik nemčurjev, še bolje pa nemškutarjev. Če bi bil takrat naše nemčurje poznal, bi jih bil že davno pri kosilci pojedel. Kakor ste že zadnjič čitali, je ta ubogi Pučnik pred večimi leti na Celjski gimnaziji študiral, kjer se mu je zavoljo učenja slabo godilo. On pa vse taji ter je naš dopis golo laž in obrekovanje imenoval, kar mu pa ni bilo mogoče dokazati. No, ali si ubogi Joža v nemškem(!) Vitanji že slovenski pozabil? Ti praviš, da smo Ti očitati, da si „vedno“ dvojke in trojke domu nosil. Tega Ti nismo očitati, kajti tedaj bi nikdar ne bil prišel v četrto latinsko šolo. Rekli smo pač, kar še danes trdimo, da si po velikih težavah do četrte latinske šole dospel in da si zaporedoma dvojke in trojke domu nosil. Ali se morebiti ne spominjaš, da si bil večkrat med grajanimi ali lenimi študenti imenovan? Ali se ne spominjaš, da si četrto latinsko šolo ponavljal? Ali se ne spominjaš, da si kot repetent trojko dobil? Poglej vendar program od leta 1871 in videl boš, da si bil kot repetent prvi med tistimi, ki so trojke imeli. In Ti si predrznesh to laž imenovati! A resnično je, če praviš, da si bil l. 1871 bolan in da zaradi tega nisi mogel četrte latinske šole „tako dobro dovršiti“, kakor prve tri. Vsi bi mislili, da si po Tvojem govorjenji tudi četrto latinsko šolo dovršil. Ubogi Joža! Ti se sicer lipšaš kakor pav iz Blatne vasi, pa nič ti ne pomaga. Profesorji gotovo niso tako neusmiljeni, da bi učence, če so bolani, izpraševali in jim trojke v spričevala pisali. Ako si bil bolan, bi ne bil mogel šolo obiskovati in tudi ne izpraševan biti. Če bi

pa bil rekel, da je temu bila kriva tvoja slaba glava in nekoliko tudi lenoba, bi bil pravo zadel. — Da pa je za učiteljstvo nesposoben bil in da ni nobene učiteljske skušnje napraviti mogel, to je molčeh potrdil. Ker pa ni mogel do učiteljske stopnje dospeti, se sedaj hudo jezi, kajti v svoji slepi jezi se nad učitelji srdi. — Dalje pravi, da mu ni bilo treba bogato se oženiti in da bi se lahko tudi drugače preživel. Mi nismo rekli, da se je bogato oženiti moral, ker bi drugače živeti ne mogel. Lahko bi živel, toda najbrž bi bil potem plug in motiko poprijeti moral in tudi vozariti iz Konjic do Poličan. — Da smo pa zadnjič resnico poročali, to tudi sam nekoliko prikimava, ker končno pravi, da se zanaprej za nobeden dopis o njegovi osobi več zmenil ne bo. In čujte kaj naši pugarji porečeje! Že dne 9. aprila t. l. so se županu pismeno izjavili, da se je ta v dopisu, — kojega je še pa le 11. aprila t. l. pisal, — dostojno opravičil in da so ga deloma tudi zaradi tega za župana izvolili, ker so ga že od nekdanj poznali. Kako da so že poprej, kakor se je župan opravičeval, in pa razven tega brez dokazov do tega sklepa oziroma izjave prišli, to je nam nerazumljivo. Toda v zadregi si skušajo pomagati, kakor je najbolj mogoče — in če se tudi struna vtrga. A pokazali so s tem, da so se malo učili. —

Iz celjske okolice. (Župan grajan.) Velika večina gg. odbornikov silno obžaluje nesrečno in nepremišljeno postopanje župana Male-ta, ki je podpisal prošnjo do državnega zbora, naj se dozdajšnje trde šolske postave ne spremenijo. To prošnjo so mu gotovo celjski liberalci in nemškutarji napravili. Ob enem izrekajo gg. odborniki hvalo vsem gg. poslanecem, ki so v državnem zboru glasovali za spremembo šolske postave. Njihovo izjavo s podpisimi vred ponatisemo prihodnjič. Čudno se nam zdi le to, kako so mogli sicer vrli možaki v celjski okolici takega človeka izvoliti v svojega župana, ki je zmirom navkriž z ogromno večino prebivalstva v celjski okolici. Vprašamo pa tudi: Kako zamore g. Male svoje županstvo še obdržati, ko skoraj vsi odborniki soglasno zdaj že v drugič v javnem pismu obsojujejo njegovo delovanje. Če bi mož le nekoliko doslednosti imel, bi bil moral že davno odstopiti. Tu pa tudi vidimo, kako je treba pri volitvah za take imenitne službe, kakoršne so častne službe občinskih odbornikov in županov previdno ravnati. V teh zadevah je treba vse osebne ozire puščati na stran; drugače je žalost prepozna. Svetujemo Vam, ljubi možje v celjski okolici, mislite že zdaj na to, koga hočete pri prihodnjih volitvah izbrati v svojega župana. Župan mora biti mož Vašega popolnega zaupanja, ki razmere po Vaši občini dobro pozna; ker ste vsi slovenskega rodu, mora biti vrl Slovenec;

ker ste verni sinovi katoliške cerkve, mora tudi biti sam pridni katoličan. Kakor sodimo, Vam je posebej še potreba, da imate za župana zanesljivega in neustrašivega moža, ne pa kakšno šlevo, ki pridno pete liže liberalcem in nemškutarjem, ki ne bo plesal, kakor mu ti žvižgajo. O vseh teh stvareh se je pa treba pogovoriti že davno pred volitvijo, ne še le takrat, kedar se je volitev že začela.

Iz Petrovč pri Celji. (Drzen Jud). Tukaj živimo prav v miru in brez vsakega prepira, izvzemši nekterih hujskačev, kateri mislijo prepir med našim slovenskim ljudstvom delati. Eden najhujših rogoviležev je pa — jud Sonnenberg. Rojen na Hrvaškem, kupil je tukaj rudokope in si je tudi že na noge pomagal. Iz začetka bil je videti čisto pohleven in nedolžen človek, kateri se ni za družega zmenil, kakor svoj rudokop in tovarno v dober stan spraviti. Tukajšnjim prebivalcem je bil zelo prijazen in kmetom tudi denar posojeval itd. Ko je pa videl, da je več kmetov vže od njega odvisno, začel se je tudi med naše domače stvari mešati in se resnično tudi v občinski odbor spravil. In zdajci je začel svojo rogovilstvo. Naše ljudstvo ni popred od nobene druge stranke (liberalcev) vedelo, a on je vedel tako dobro napeljevati, da je vže celo poprejšnji občinski odbor nekoliko na svoji strani imel, ker, kakor se je pri zadnji volitvi velikoposestnikov v okrajni zastop celjski pokazalo, volil je poprejšnji naš župan — judovsko. Pri zadnji volitvi, lani, smo dobili za župana trdnejšega Slovence; tudi juda Sonnenberga bi se bili vže radi iznebili, pa prepozno je. Žalibog je preveč kmetov od njega odvisno in kar je kmetov premalo, pomagajo mu njegovi delavci. Jud Sonnenberg drugače svoje delavce slabo plačuje, v dokaz temu, da ko se je pred nekoliko časom ena tovarna pri Vranskem odprla, odšli so mu skoraj vsi delavci. Ali kedar pride dan volitve, našene svoje delavce, kolikor jih ima volilno pravico na volišče, jim plača kakor da bi celi dan delali, in še pijače jim kupi. Naša občina ima svoj uradni pečat z nemškim in slovenskim napisom. A jud Sonnenberg, akoravno dobro hrvaško govori, ne more videti zraven nemškega napisa tudi slovenskega. Dal je toraj uradni pečat s samo nemškim napisom na svoje stroške napraviti, ter občini podaril s tem, naj sedanji nemško-slovenski opusti. A naš občinski odbor je toliko naroden, da je gnjusobno to ponudbo odločno odbil, ter judovski pečat v kot vrgel, kjer zdaj plesni. O.

Iz Rečice pri Mozirji. (Požarno društvo — pevski zbor.) Naša požarna bramba šteje do zdaj 50 izvrševalnih in 18 podpornih udov. Društvo napreduje vse prav veselo, želeti je, da tudi zanaprej vse na dozrajnej dobrej stopnji ostane. Z našim mladim druš-

tvom zjedinjen pa je tudi možki pevski zbor pod vrlim vodstvom tukajšnjega organista g. Šef-a. Prinjem se tukajšnje mlade deloma jako izvrstne moči v petji vadijo, ter so nas vže mnogokrat s svojim izurjenim petjem naših milih slovenskih pesnij razveseljevali. Le tako naprej, in došli bodemo kmalo druge naše sosedne kraje, za katerimi smo do zdaj precej zaostali.

Iz Maribora. (Razne novosti). Novi naš okrajni glavar je nekov baron Hein. Zna li kaj slovenski ali ne, to bodo naši slovenski župani kmalo vedeli praviti. — V šolske zadeve kmetov vtikajo se naši liberalci zaporedoma in ne privoščijo tem nobenih polajšav. Mestni zastop je toraj prošnjo poslal zoper prenavrejanje šolske postave, no, hvala Bogu zastonj. — Znani Gassmajer ima 19. maja den pred celjsko sodnijo zaradi odrtije. Dobro bilo bi, ko bi še nekatere babe prijeli in tistega deda, ki ima zakotno zastavnico in ljudi grdo odirajo. Varujte se, Slovenci teh grabljivcev! — V graškem predmestji so podrli znano pokvečeno splotje: „Erzherrzogliche Kellerei, in stavijo tam lep hram. — Prilično zadnjih volitev so liberalni kričači volilem obetali, kako bodo pri sv. Jožefu most stavili, v Melji brod delali, dekliško šolo zidali. Sedaj pa, ko njihovi izvoljenci na rotovži čepijo, pa je vse tiho. Volilci se pa lahko obrisejo. — Godbo našega 47. regimenta povsod hvalijo, da je izvrstna.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Za cesarjevo potovanje na Štajersko in Kranjsko je črtež objavljen. Cesar pridejo na Štajersko dné 1. na Kranjsko pa 11. julija. Povsod se delajo priprave za dostojni sprejem; tudi Slovenci se veselijo cesarjevega prihoda. — Pruski princ Viljem, sin nemškega cesarjeviča, obiskal je našega cesarja in se podal ž njim na lov divjih petelinov na gornjem Štajerskem. — Državni zbor sklene dné 9. maja svoje delovanje do jeseni. Sedaj ima brambovsko postavo v obravnavi, ktera namerava število brambovcev pomnožiti. Naši poslanci te postave niso kaj veseli in bi jo najrajše zavrgli. Toda z ozirom na prajzovske Nemce, ki se čedalje huje orožajo, skoraj ni mogoče s številom pri vojaštvu zaoztajati. Ko bi šolska postava bila propala, položili bi nemški konservativci pod vodstvom knezov Liechtensteinov poslanstva in odšli domov. Tako bi pa nemški liberalci dobili večino in potem joj Slovanem, posebno nam Slovencem, pa tudi sploh vsem kmetom. Srditi liberalci bi kar razsajali, ministerstvo Taffejevo bi odpravili, ali Taffe bi moral državni zbor razpustiti in pričela bi se volilna borba. Vse to se je srečno odbilo. Nemški liberalci se naj zopet

v potrpljivosti vadijo, katere še ne poznajo tako, kakor od njih 20 let tlačeni narodi avstrijski. — Na Českem in Kranjskem nadejajo se, da bodo še ta mesec nove volitve za deželne zборе, v Gališkem so uže razpisane. — V ogerskem državnem zboru skušajo poslanci v okom priti strahovitim krivicam in sitnostim, ki se ondi godijo pri iztirjevanji davka; minister grof Radaj nasvetuje za ogerske brambovece ustanoviti veliko vojaško učilišče ali akademijo, kder se bodo novi oficirji izobrazovali. — Dalmatinski namestnik baron Jovanovič vleče na nemško uradovanje. Nedavno je 7 Hrovatom prisegalo nemški, ko so nastopili finančno službo. Dva izmed njih ne umeta nič nemški in toraj ne vesta, kaj sta prisegala. Nekdaj se je Hrovatom v takih slučajih italijanski uradovalo, sedaj pa nemški, le v domačem hrovatskem jeziku ne. Kako so Hrovati s tem zadovoljni, to si lahko domislamo.

Vnanje države. Zavoljo zveze med Nemčijo Italijo in Avstrijo še je zmerom dosti govorjenja in pisanja. Sedaj pravijo, da hoče Bismark še Turka, Rusa, Šveda in Španijolca pridobiti in potem Francoze posiliti, da zmanjšajo število svojih vojakov in nehajo orožati se. Pravi, da Nemci le zavoljo Francozov toliko trpijo in plačujejo za vojaštvo; ko bi Francozom orožje se pobralo, bi tudi drugileži dihali in bi lahko število svojih vojakov in plačilo za nje zmanjšali in tako dače znižali. Toda Francozi pravijo, da je Bismark največ kriv velikim vojaškim stroškom. Če mu je resnica, naj pa sam prvi položi meč in drugi potem ga lahko posnemajo, drugače pa ne. — Nemški državni zbor je vendar enkrat sklenol katoliškej Cerkvi sovražne postave izpremeniti brž, ko bodo dogovori ministrov s papežem dokončani. — Ruski car imenoval je vsled porazumljenja s papežem novega nadškofa Varšavskega in Mohilevskega in več novih škofov. Popjel je nadškof v Varšavi, Hitrovo v Mohiljevu; slednji je škof prvostolnik vsem ruskim katoličanom. Car in carica pripeljata se h kronanju v Moskvo dne 21. maja. — Rumunska vlada žuga vse uradnike tujce iztirati, če se v 3 mesecih ne naučijo rumunski. — Francoska vlada sme sedaj obresti od državnega dolga znižati. Tako se prihrani 70 milijonov frankov V Azijo, v Tonkin poslali so Francozi več tisoč vojakov, ker je nastala vojska z Anamskim vladarjem, ki hoče deželo Tonkinsko vzeti. — V Egiptu so se prilično velikonočnih praznikov Grki in mohamedanski Arabi v mestu Port-Saidu sprli in prišlo je do krvi prelivanja. Angleški vojaki in mornarji so razburjene ljudi komaj pomirili. — Krivi prerok Mohdi v Afriki si je zopet pomogel ter nabral dokaj vojakov. Z njimi je Egipčane užugal in stoji blizu Hartuma.

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

IV. Bilo je hudo, če se je v eni ali drugi hiši oglasila kuga in je temu ali unemu izmed domačih vzela življenje; — pa to je bila le drobna kapljica britkosti za posamezne kraje. Ali morje grenkobe in nepopisljive žalosti se je razlilo mahoma črez vso deželo, če je morivka začela obhajati svojo žetev in je — enako koscu na travniku kosila brez vsega razločka in usmiljenja. Groza obhaja človeka, ako čita, da so po nekterih vesnicah v kratkem času pomerli vsi ljudje. Črez vse ginljive prizore nam razvijajo zapisniki iz kužne dobe.

Kamor je človek pogledal, videl je ležati bolnike in umerle. S krampi in vilami so po mestnih ulicah vlačili merliče in nje nalagali na kola. Semtertje so med nje zmetali tudi žive in nje zakopali z mrtvimi vred. In med tem ko najeti pogrebniiki očeta črez prag vlečejo, umira v hiši mati, majhno dete pa v zibeli joka. Koliko je tako revče moralo semtertje prestati, preden so se naši dobri ljudje, ki so ga k sebi vzeli in za-nj ljubeznjivo skrbeli. Večidel je pa moralo od glada konca vzeti, ker se za-nj ni nikdo zmenil.

Strah pred kugo je vničil vse sočutje in in raztrgal vezi prijateljstva in ljubezni. Vsakdo je skrbel le za se; kako se godi ravenčloveku, za to mu je bilo malo mar. Okuženega se je vse balo, vse je bežalo pred njim. Starši so zapuščali svoje otroke, sinovi in hčere pa lastne roditelje. Mož se ni zmenil za bolno ženo in ta ne za moža; — tudi prijatelj se je svojega okuženega prijatelja daleko ognil, da bi ne našel od njega kuge.

Žalostno je sicer to, pa ne smemo se čuditi, vsaj je tako zavkazevala postava „Ogni se prej ko mogoče napadenega od kuge in beži iz okužene hiše“, — tako je bilo zapovedano v cesarjevem imenu. Tudi zdravniki so ravno to priporočevali. Zato je prosto ljudstvo navadno reklo: „Se prikaže kuga v bližini, kupi si par močnih črevljev in beži tako dolgo, da bodo podplati raztrgani.“

Kdor je le mogel, je prej ko mogoče tudi bežal iz okuženega kraja. Prvi so jo plemenitaši in vitezi pobrisali; šli so v zdrave kraje ali pa so se zaprli v svoje trdne gradove. Enako so storili tudi premožni meščani, ki so na deželi imeli vinograde in pristave. Po mestih so ostali samo ubogi rokodelci, ki so bili navezani na svoje delo. O kako žalostno je bilo teh stanje! Če bi njim bila prizanesla tudi kuga, so se imeli pa z lakoto boriti, ker so odšli premožni ljudje, pri katerih so do sedaj imeli za-

služek in življenje. Plemenitašem je bilo sicer strogo zapovedano, preskrbovati uboge ljudi s potrebnim živežem, pa prevzetni bogataši so se malo brigali za cesarske ukaze sploh, veliko manj še pa za take. Zgodovina nam vé povedati od trdosrčnih grajščakov, ki so streljali iz svojih bivališč, če se je bližal kak revež prosit milodarov.

Nič pa za verne prebivalce, posebno za one na deželi, ni bilo tako žalostno, kakor to, da se v okuženih krajih ni smela obhajati javna služba božja in da ondot ni smel nihče v cerkev zahajati. Za okužene je bil nastavljen poseben duhovnik, ki pa z zdravimi ni smel občevati. Ta je obiskoval bolne in njim delil zakramente umirajočih. Da bi se okuženih ne dotikal s telesom in ne našel smrtne bolezni, je bolnike mazilil s palčico, ki je na enem konci bila omotana s pamvolo; sv. hostijo mu je pa dal zavžiti v dolgi srebrni žlici. Pa pri vsem tem je mnogo dušnih pastirjev zbolelo in postalo žrtev svojega poklica.

Večina ljudstva je spoznala kugo kot kazen božjo za grehe človeka. Med take grehe šteje sv. pismo pred vsem bogokletstvo in zaničevanje božje službe. Zaradi teh pregreh je Bog poslal kugo v Senaheribovo armado in v kratkem času je umrlo 185.000 vojščakov.*) Tudi nečistost in prešestovanje je že v stari zavezi kaznoval Bog nekaterekrat s kugo.***) Zato so cerkvene in posvetne oblasti spominjale ljudstvo, naj pusti grešno življenje in dela pokoro. Gospodarjem se je ostro zapovedalo gledati na to, da se v njihovi hiši ne bo Bog žalil z bogokletvom, nečistostjo, pijančevanjem, igranjem in zanemarjenjem božje službe. Tudi pridigarji so morali to ljudem na srce polagati in ljudstvo opominjati k molitvi in pokori. Skoraj povsod so se za časa kuge obhajale molitvene ure pred sv. rešnjim Telesom in slovesne procesije k romarskim cerkvam. Tudi obljub se je v tem času mnogo storilo, vsled katerih je bilo postavljenih več cerkev, kapel in „pildov“ in vpeljanih mnogo hvale vrednih pobožnosti. Posebno radi pa so se kristjani obračali k nekterim svetnikom, da bi pri Bogu za njih prosili. In zaupanje jih ni goljufalo; — mnogokrat je Bog na priprošnjo svetnikov kugo ustavil. Ovi svetniki so zanaprej veljali kot kužni patroni.

(Dalje prih.)

Smešnica 18. Nekdo, ki je bil hudo na čutnicah bolan, pride k zdravniku. Ta ga pusti tri dni, vsak dan po trikrat iz neke sklenice (flašice), ki je bila s homeopatičnim zdravilom napoljena, vohati. Ker pa bolniku ni tretji dan odleglo, vpraša ta uže nevoljen za račun. Zdravnik zaračuni 5 fl. Bolnik potegne mošnjo

iz žepa. vzame iz nje petak, ter ga zdravniku pomoli pod nos, rekoč: „Zdaj še vi vohajte!“ Na to vtakne petak zopet v mošnjo nazaj ter odide mirno, kakor da je svoj dolg poplačal.

Razne stvari.

(Svitli cesar) pridejo 1. julija v Gradec, 6. v Hollenegg, 9. ob 8 $\frac{1}{2}$ uri od Feldbaha v Gleichenberg, ob 10 $\frac{1}{2}$ v Radgono, 1 $\frac{1}{2}$ v Strass, 4 $\frac{1}{2}$ v Spielfeld, 5 $\frac{1}{2}$ v Maribor. Dne 10. jul. ogledajo tukaj ob 6 $\frac{1}{2}$ vojake, 9 $\frac{1}{2}$ bode sprejem razne gospode in deputacij, 10 $\frac{1}{2}$ ogledovanje mesta, 12 $\frac{1}{2}$ odpotovanje v Hajdino, ondi ob 1 $\frac{1}{2}$ ogledovanje 4. bataljona 87. regimenta, potem delanje mosta čez Dravo po pijo-nirjih, obiskovanje mesta, ob 4. uri odhod nad Poličane, ob 6. prihod v Slatino; dne 11. jul. ogledovanje Slatine, 8. uri odhod, 10 $\frac{1}{2}$ prihod v Celje, ogledovanje vojakov in mesta, 12 $\frac{1}{2}$ odhod, 1 $\frac{1}{2}$ prihod v Trbovlje, ogledovanje kraja, 3. uri odhod v Ljubljano.

(Svitli cesar) so šolskim sestram v Mariboru podarili 1500 fl. za stavljenje nove cerkvice, požarne straži v Gornjej Radgoni pa 100 in za zvonik pri sv. Martinu v Rož. dolini 200 fl.

(Dijaškemu semenišču) je daroval za ustanovo č. g. Seb. Magdič, župnik v pokoji 1000 fl., č. g. Matija Fric, dekan pri Veliki nedelji 20 fl. Bog plati!

(Ljutomerska okrajna posojilnica) ima v pondeljek 14. majnika t. l. v šolskem poslopiju v Ljutomeru ob 8. uri predpoldnem občni zbor. Dnevni red: 1. račun za l. 1882. z določilom o letnem pridobičku in odvezi načelnštva zastran tega računa; 2. izločitev društvenikov, ki društvenih pravil ne izpolnjujejo, 3. nadomeščenje 5 udov nadzornega svetovalstva, 4. volitev 3 udov v cenilno komisijo.

(Slovenska Matica) udom svojim naznanja: Po pravilih Slovenske Matice plačujejo družniki v prvi polovici vsakega leta — naprej, da se njih imena natisnejo v Imeniku in da prejmejo potem knjige. V treh, štirih mescih bode Matica razpošljala svoje knjige za l. 1882 in 1883 skupaj in tako nadomesti, kar je doslej zamudila; zahteva se pa, da tudi njeni udje storijo svojo dolžnost, in sklenjeno je, da Imenika ne dobi, kdor ni plačal že za leto 1883. Da se torej Imenik prav sestavi in knjige oddájo le resničnim družbenikom, prosijo se po tej javni poti ter vabijo poverjeniki in drugi, naj pošljejo svoje doneske vsi, kateri jih še niso za leto 1882, pa tudi za leto 1883 vsaj do 15. junija t. l., da Matica dospé tako do svojega pravega.

(Spremembe v Lavant. škofiji). Iz bele Ljubljane poizvemo, da so prestavljeni č. gg. kaplani: Pol v Ljutomer, Frece v Ponkvo in Jurkovič v Šmarten pri Slov. Gradci.

*) IV. kraj. 19.

**) IV. Moz. 24 in Eech. 33.

(Na Vuhredu) bo stala nova cerkev 18000 fl. od katerih je nekatere na-se vzela g. Pahernik.

(Profesorsko skušnjo) napravil je na Dunaji naš rojak g. Matej Suhač.

(G. Kinart) prejšnji obrist reg. štev. 47. postal je general.

(Sv. birmanje v Lembahu) bo na binkoštni pondeljek.

(Pri sv. Frančišku) pri Gornjem gradu je blagoslovje novih zvonov danes 3. maja.

(Narodne biblioteke) izišel je 3. zvezek v Rudolfovem pri g. Krajci in velja 15 kr.

Loterijne številke:

V Trstu 28. aprila 1883: 37, 77, 23, 52, 61.

V Linci " " 53, 80, 84, 87, 40.

Prilohdnje srečkanje: 12. maja 1883.

Naznanilo.

Podpisano oskrbnistvo ima okoli 800 centov merve po ceni fl. 1.— do fl. 1.50 na prodaj, dokler zaloga ne poide.

Knez. škof. oskrbnistvo v Gornjem gradu.

Ključce na prodaj

za roženico, laški risling (Wählschrisling) 1000 za 1 goldinar, ima

Jakob Štiflar,

v Presberg-u pošta Radkersburg.

GLASOVIR

skoraj čisto nov, prodaja se iz proste roke. — Napravljen je po najnovjšem sistemu in ima 6³/₄ oktav. — Stal je 230 fl., a nekoliko se v ceni prijenja. 2—2

1—2 Učenec za trgovstvo.

Deček z dobrimi šolskimi spričevali se v moji prodajalnici mešanega blaga takoj vzame za učenca.

J. Wagner,

tergovec v Šmariji (Erlac:stein).

Franc Veršec,

c. k. notar v Ševnici

je odprl svojo kancelijo.

1-2

Zahvala.

Prečestitemu gosp. župniku Fišer iz Svičine, ki so mrtvaška opravila za našim nam nepozabljivim sinkom brezplačno izvršili in prečestitemu gospodu župniku Šinko, ki za zvonenje po umrlem ne zahtevajo plače, izreka se s tem presrečna zahvala.

Pri Gornji št. Jungerti dne 25. aprila 1883.

Janez Weixl,

učitelj in organist.

Važno za gospodinje!

Dovoljujem si naznaniti, da izdelujem prte za kavo in na mize ter prtice brez šiva. Sprejemam tudi naročila za vso to stroko za devajoča dela in blago.

Z odličnim spoštovanjem

Stefan Čečko,

3—3

tkalec v Vojniku pri Celji.

V najem se da ali prodaja

le kakemu umirovljenemu duhovniku ali zdravniku pod čisto lehkimi pogoji hiša blizu farne cerkve s 5 sobami, 3 kuhinjami, 2 kletima in živinskimi hlevi. Zraven je tudi studenec z dobro vodo, 1¹/₂ orala njiv, 1¹/₂ orala gorice in dosti sadovnega drevja. Cena 1250 fl., pa polovica lahko na posestvu vknjižena ostane. Več se izve pri opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Knjigovezar v Slov. Bistrici.

Uljudno podpisani dajem slavnemu občestvu na znanje, da sem s 1. majem t. l. v Slov. Bistrici v šolskeje ulici pričel

knjigovezarstvo.

Prizadeval si bodem vsem naročilom dobro ustrezati.

Ob enem naznanjam, da so pri meni dobiti razne šolske knjige, risanke itd. dalje razni molitveniki, pobožne podobe, moleki in naposled tiskovine za cerkvene in občinske urade, nemške in slovenske.

J. Bastijančič,

knjigovezar.

1—3